



## ביאורים

לאמונה הנוצרית, שהכתירה את "אותו האיש" כמשיח, יש להתייחס באופן מורכב. באופן מקומי ודאי שהיא טענה לחלוטין, מתוך חוסר הבנה מהו תפקידו של המשיח. המחשבה הנוצרית נגועה בתפיסה שאותה שלל הרמב"ם בקטע הקודם. תפיסה שרואה את המציאות הניסית כשלמה ביותר. היא תיארה את אותו האיש כבעל מופתים וכוחות מיוחדים, ועל פי זה טענה שהוא המשיח המתואר בתנ"ך. התיאור האמיתי של המשיח, כבעל גדלות רוחנית בתורה ובעל מנהיגות לאומית, מלמד שהמושג "משיח" אצל הנוצרים, עבר סילוף משמעותי.

אולם באופן היסטורי רחב, האמונה הנוצרית קידמה את העולם לקראת קבלת המשיח האמיתי. ה' מניע את העולם לשלמותו בכל עת, והוא משתמש לשם כך גם בטעויות שעושים בני האדם. האמונה הנוצרית היא טעות גסה ומוחלטת, גם ביחס למשיח וגם ביחס למצוות שאותן היא מפרשת בצורה אלגורית של משל המוציאה אותן מפשטם המחייב התנהגות מעשית, או שהיא מבטלת אותן לגמרי. אבל בפועל, הנצרות גרמה להתפשטות התנ"ך ומושגי האמונה בעולם כולו. האמונה בבורא עולם ובעתיד מתוקן וטוב יותר, ההכרה בקוד מוסרי מחייב, הפכו לנחלת האנושות בעזרת הנצרות והאסלאם ששלטו בחלק העולם. הרמב"ם מלמד אותנו, שלא צריך להיבהל ולחשוש גם מתופעות שליליות וחמורות שמתרחשות במהלך הזמן. ה' מרכיב מכל החלקים הפגומים של ההיסטוריה פאזל שלם ומרהיב ביופיו. הטעות הנוצרית היא זמנית כי לעתיד לבוא יכירו הנוצרים בטעותם. אבל התרומה שלהם להשלמת האנושות היא נצחית, גם כשהיא נעשית ללא כוונתם.

## הרחבות

### • מאבק אומות העולם באמונת ישראל

**זוה גרם לאבד ישראל בחרב... ולהטעות רב העולם לעבד אלוה מפלעדי ה'.** באגרת תימן מרחיב הרמב"ם בעניין התנגדות אומות העולם לאמונת ישראל. הוא כותב שלפני הנצרות והאיסלאם היו שני אופנים של התנגדות. היו אומות שנלחמו עם ישראל מבחינה פיזית, והיו שהצרו להם מבחינה רוחנית - היו מנסים להתווכח ולהוכיח שאמונת ישראל לא נכונה. אך לנצרות ולאיסלאם יש דרך אחרת להתנגד לישראל - מאמיניהן מתדמים לישראל וטוענים שיש דברים מעוותים בצורה שבה ישראל מקיימים את התורה. בכך הם מצליחים לגרום את הנזק הגדול ביותר: "ואחר כך התחדשה כת אחרת, שמגדלת בעניינה ומיררה חיינו משתי ענייני הכתות, כלומר מכת ההתגברות ומכת הטענות והקושיות. וראתה בעצה להכחיד שם אומה זאת מדרך אחר, והוא שהתנכל בעצתו להתוודע בשם נבואה, ולחדש דת מבלעדי תורת ה', והודיע ברבים ששתי התורות מאת ה'. וכוונתו לחדש הספק ולהכניס מבוכה בלבבותנו, בהיות התורה אחת הפך האחרת, ושתיהן מכונות לאלוה אחד, להיות זה מבוא ושער לסתור תורתנו" [אגרת תימן].

### • דברי הכוזרי כעין דברי הרמב"ם

**וכל הדברים האלו, שלישוע הנצרי ושלזה הישמעאלי שעמד אחריו - אינן אלא לישר דרך למלך המשיח.** רבי יהודה הלוי כותב דברים דומים לדברי הרמב"ם. דתות אלו שינו את אמונת ישראל ועיוותו אותה, וזה גורם, לכאורה, להרחקה מהאמונה בה'. אך בפועל, הדתות האלה גרמו לקירוב מאמיניהן לאמונת ישראל, עד שבבוא המשיח הן גם יהיו מהאומות שהמשיח ישפיע עליהן [כוזרי ד, כג].

**ד אף ישוע הנצרי, שדמה שיהיה משיח ונהרג בבית דין - כבר נתנבא בו דניאל, שנאמר: "ובני פריצי עמך ינשאו להעמיד חזון ונכשלו" (שם יא, טז); וכי יש מכשול גדול מזה? שכל הנביאים דברו שמשיח גואל ישראל ומושיעם, ומקבץ נדחיהם ומחזק מצותן; וזה גרם לאבד ישראל בחרב, ולפזר שאריתם ולהשפילם, ולהחליף התורה ולהטעות רב העולם לעבד אלוה מפלעדי יי"ם.**

**ד אכל מחשבות בורא העולם - אין פח באדם להשיגם, כי לא דרכינו דרכיו ולא מחשבותינו מחשבותיו; וכל הדברים האלו, שלישוע הנצרי ושלזה הישמעאלי שעמד אחריו - אינן אלא לישר דרך למלך המשיח ולתקן העולם כלו לעבד את יי ביהח, שנאמר: "כי אז אהפך אל עמים שפה ברוה, לקרא כלם בשם יי, לעבדו שכם אחד" (צפניה ג, ט).**

**ד כיצד? כבר נתמלא העולם כלו מדברי המשיח ומדברי התורה ומדברי המצוות, ופשטו דברים אלו באיים רחוקים ובעמים רבים ערלי לב, והם נושאים ונותנים בדברים אלו ובמצוות התורה; אלו אומרים 'מצוות אלו אמת היו, וכבר בטלו בזמן הזה, ולא היו נהגות לדורות', ואלו אומרים 'דברים נסתרות יש בהן, ואינן כפשוטן, וכבר בא משיח וגלה נסתריהם'.**

**ד וכשיעמד המלך המשיח באמת, ויצליח וירום וינשא - מייד הם פלם חוזרים, ויודעים ששקר נחלו אבותיהם, וישנביאיהם ואבותיהם הטועים.**

**ישוע** - כן הוא בכתבי היד שמו המקורי של מייסד הנצרות, "ואביו גוי ואמו ישראלית" (איגרת תימן, מהדורת ק, עמ' כא). ומפני הצרות הרבות אין קץ שעמנו סבל בשם האמונה בו, נהגו לעוות את שמו ולכנותו דרך גנאי יש"ו, ימח שמו וזכרו. **הנצרי** - על שם עיר הולדתו, נצרת. **"ובני פריצי עמך"** - המתפרצים מבלי שהם ראויים. **"ינשאו להעמיד חזון"** - ניסו לעלות במעלות הנביאות. **"ונכשלו"** - וייכשלו. **זוה** - ישוע. **לעבד אלוה מפלעדי יי** - הנצרות היא עבודה זרה (עבודה זרה ט.ד. וראה פה"מ ע"ז א.א). **הישמעאלי** - מוחמד, מייסד דת האסלאם, שרבנו אינה מחשיב אותה כעבודה זרה (מאכלות אסורות יא.ז). **לישר דרך** - שעד אז עבדו העמים עבודה זרה פראית, אך מיום שבאו משיחי השקר האלה לעולם, התקדם העולם לקראת הכרת ה'. **לעבד את יי ביהח** - כבני נח. **ערלי לב** - אטומים מלהבין.